

Erindringsglimt.

Trykte erindringer:

Eli Møller.

Kirurgen og Gynækologen Dr.med. Fru Eli Møller, fortæller om "en Kvindes Vej gennem det medicinske Studium". I: Lis Jacobsen (red.): *Kvindelige akademikere 1875-1935*. København: Gyldendal, 1925.

Ester Møller.

Ester Møller: Kvinderegensen. I: *De "magiske år" og tiden der fulgte*. Frydenlund, 1984.

Helga Pedersen.

Hertha Kirketerp-Møller. Athenes unge datter. Studenterårene på Kvinderegensen. I: *Hele verden til spillerum. En bog om Helga Pedersen* Gyldendal 1984.

Ester Ammundsen.

Ester Ammundsen: *Amanda fortæller: tidsbilleder fra det 20. århundrede*. 1990.

Bente Hansen.

Bente Hansen: Kvinderegensen. I: *En køn historie. Erindringer fra Kvindebevægelsen*. Lindhardt og Ringhof, 2004.

Biografier

Bøger:

Valfrid Palmgren Munch-Petersen.

Lena Lundgren, Myrstener, Mats & Wallin, Kerstin E.: Böcker, bibliotek,bildning: Valfrid Palmgren Munch-Petersens liv och verk, Stockholmia, Stockholm 2015.

Eli Fischer-Jørgensen.

Gunver Skytte: Eli – 99 års opdagelsesrejse gennem livet. En biografi om sprogforskeren Eli Fischer-Jørgensen (1911-2010). Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, 2016. Bogen kan downloades her <http://publ.royalacademy.dk/books/680/4894?lang=da>

Biografier

Liste over beboere på Kvinderegensen, som er biograferet i Kvindebiografisk leksikon-Lex-dk.

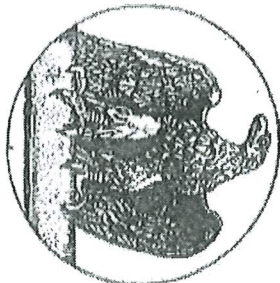
Kvinderegensianersamfundet Supplement til jubilæumsskriftet 1957. Maj 1962.

The danish chair. Rigmor Andersen

Elisabeth Hudes 70-års fødselsdag

AKADEMIKERE

1875—1925

UDGIVET MED UNDERSTØTTELSE
AF
CARLSBERGFONDET
OG
JULIUS SKRIKES STIFTELSE

UDGIVET AF
CLARA BLACK ESTRID HEIN
LIS JACOBSEN OG MARIE KROGH
UNDER REDAKTION AF
LIS JACOBSEN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK
FORLAG · KØBENHAVN · MCMXXXV

Kirurgen og Gynækologen Dr. med. Fru *Eli Møller*,
fortæller om »en Kvindes Vej gennem det medicinske Studium«:

Dengang jeg efter endt Forberedelsesexamen i 1890 påbegyndte det egentlige medicinske Studium, var det endnu ikke så almindeligt, at Kvinder studerede Medicin, at Sagen var helt selvfølgelig og dagligdags. Ialtfald følte vi (vi var 3 Kvinder på vort Hold), at vore Fejl og Fortrin ikke var vore egne alene, men også kom andre Kvinder til Skade eller Gavn, idet vi endnu brugtes som Exempler, ud fra hvilke man generaliserede — der blev mere lagt Mærke specielt til vore Fejl end til de »andres«, Mandfolkene. Vi følte os også derfor indhyrdes mere solidariske end sikkert de kvindelige Studenter i Almindelighed nu om Dage.

Forøvrigt blev der ikke lagt os mange Halmstrå i Vejen fra vore Kammeraters Side. De var naturlige og hjælpssomme overfor os som overfor hverandre. — Vi blev efter lidt Modstand Medlemmer af den »Medicinske Forening«, kun var det en stiltiende Forudsætning, at vi ikke mødte til de dengang måske også noget vel grovkornede Gåsegilder. Nu optræder i de ved Gilderne gængse Komedier både mandlige og kvindelige Medicinere som Skuespillere. Nå, vi var jo gennemgående nogle Ar ældre den Gang end vore mandlige Kammerater, hvilket måske i nogen Måde havde sin Betydning.

Også vore Professorer tog gennemgående Sagen naturligt og velvilligt med Undtagelse af den gamle Professor *M. Saxtorph*, der som bekendt anså Ansættelse af kvindelige Volontører på Afdelingen for så skadelig, at han derfor tog sin Afsked som Overkirurg. Helt undgå os kunde han jo ikke, men demonstrerede — ikke ved at være uret-

færdig, det må man indrømme — men ved så vidt muligt at betragte os som Luft. Under Examinationen så han altid til Siden, ikke på den vederstyggelige kvindelige Examinand, der sad lige overfor ham ved det grønne Bord. — Og så husker jeg selve den sidste Dag, da vi afsluttede Embedsexamen i hans Fag. Vi var 3 Kandidater oppe. Han læste Karaktergivningen op på følgende Måde: Hr. N. N. fik laud, Hr. M. M. fik haud. — »den tredje« (det var mig) fik laud. End ikke mit Navn vilde han tage i sin Mund! Da vi havde underskrevet Lægeløftet, tog han heller ikke mig i Hånden, som han ellers plejede overfor Kandidaterne. Det smertede mig ikke, jeg kendte Saxtorph, og det var den sidste Examensdag — Glæden var for stor!

Med Hensyn til Patienterne paa Hospitalerne har jeg aldrig mærket Modstand af nogen Art, hverken fra de mandlige eller de kvindelige Side — måske snarere tværtimod.

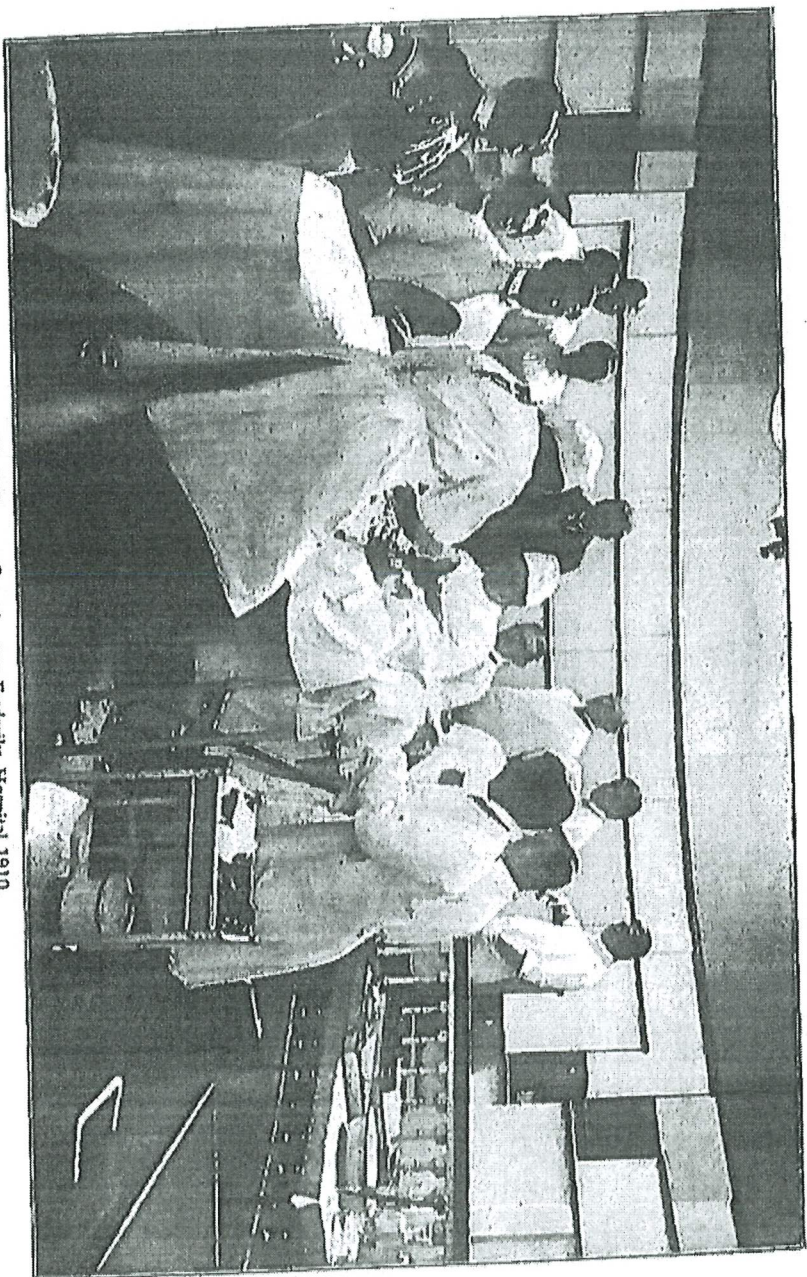
Ved Besættelse af Uddannelsespladser var Opnåelsen af de sædvanlige Turnuspladser jo uden Vanskelighed, og jeg havde desuden det Held at blive Kandidat hos Professor *Howitz*, hvem jeg skylder min første Uddannelse i Gynækologi.

Da jeg en Dag spurgte ham, om han troede, det gik an at tænke på også at blive Accoucheur, om han mente, at mine Kræfter vilde kunne strække til, svarede han: »Ja, min Pige, de Kræfter, der anvendes til en Forløsning, udover hvad De har, er såmænd kun af det onde.« *Howitz* var ingen Ven af høje Tænger!

Imidlertid var dette Fag netop det vanskeligste at opnå Uddannelse i. Professor *Stadfeldt* var meget tilbøjelig til at gøre Forsøget: »Kan De ikke nøjes med Jordemoderuddannelse, for det kunde jeg måske nok skaffe Dem?«

I Mangel af bedre i Øjeblikket tog jeg imod Tilbudet om at blive konstitueret i Overjordemoderens Ferie og opnåede på denne Måde en meget lærerig Tid som vagthavende Reservejordemoder, en Uddannelse, som jeg siden ikke har fortrudt. Senere hjalp han mig også til Rejsestipendium for at få Uddannelse ved Fødselsstiftelsen i Dresden. —

Professor *Leopold Meyer* har jeg at takke for senere Ansettelse som Kandidat og for Doktordisputatsemne. Men

En Mellem som Operatør på Frederiks Hospital 1910.
den sidste Operation foretaget her. — Prof. Rovsing som Tilskuere.

endnu har Reserveaccoucheurpladsen ikke været besat med en Kvindel

Diakonissestiftelsen og Lucasstiftelsen så jeg langt efter, men den Gang yndede man ikke der fast ansatte kvindelige Læger.

Hvor skulde jeg endelig opnå en afsluttende og mere selvstændig Uddannelse?

Den fik jeg da hos den Mand, hvem jeg skylder så meget: Professor *Rovsing* vovede at ansætte en Kvinde som første Reservekirurg på sin kirurgiske Afdeling på Frederiks Hospital og senere på Rigshospitalet. — Så mange lærerige, glade og fornøjelige Minder knytter sig hertil, at jeg ikke kan slutte denne lille Oversigt over en Kvindes Vej gennem det medicinske Studium uden at bringe Professor *Rovsing* en Tak for, at han denne Gang, som så ofte, ikke var bange for at gå »stik imod« — op mod Strømmen.

Eli Møller.

Det er ikke mange mennesker forundt at have gennemlevet næsten et helt århundrede og så i en høj alder at kunne sætte sig ned og plukke indtryk og erindringer ud og skrive dem ned til glæde for andre. Esther Ammundsen – blandt venner kaldt Amanda – fortæller om sin barndom i København og i Sønderjylland, og hun beskriver i muntre toner sin studietid i København.

I sin første lægetid var hun hospitalslæge, men uddannelsen blev under krigen afbrudt af, at hun arresteredes for antitysk virksomhed, som medførte 1 års fængselsophold.

Senere deltog hun aktivt i det efterkrigsarbejde, som Danmark iværksatte til hjælp for de svært krigshærgede lande – flygtningeforsorg, bespisningsaktioner, lægehjælp og den store tuberkulosekampagne. Hjemvendt herfra blev hun udnævnt til stadslæge i København (1951) og 10 år senere til medicinaldirektør og chef for Sundhedsstyrelsen, den post, som gjorde hende mest kendt, og som hun beskriver levende og engageret.

Amanda har ikke kunnet nære sig for at flette egne krystallklare betragtninger ind i sin morsomme og fortællende bog, betragtninger, som sætter centrale problemer inden for nutidens sundhedspolitiske debatter i relief.

Lynghøj-Taarbæk

99.4 Ammundsen, Esther Esther Ammundsen: Amanda fortæller

Esther Ammundsen

AMANDA FORTÆLLER

Depotbiblioteket
Statsbiblioteket

ndred

»den modificerede Tallquist«, og stort set kunne det såmænd nok være hip som hap! I sandhedens interesse skal det dog siges, at allerede dengang (i 20'erne) var metoderne under stærk forbedring.

Vi skulle også skrive for reservelægterne, hvilket betød, at vi gik rundt i hælene på reservelæggen på stuegangen med en palet med et hul til tommelfingeren i hånden og nedskrev hans guldkorn. Volontørtiden er siden forsvundet (som rent tidspilde), men man lærte alligevel noget af det, og man fik i hvert fald en fornemmelse af, hvad et hospital var, og hvordan det fungerede. Det var et åndehul i den ørken af teoretisk viden, som vi blev indoktrineret med i de første 3-4 år af studiet.

Levevilkårene for studenter i København — der var jo ikke andre universiteter end Københavns Universitet på det tidspunkt — var selvfølgelig meget forskellige, bl.a. efter hvor man boede, om man boede hos familie, på lejet værelse eller på kollegium.

Jeg selv kom til at bo i Bispegården i København. Biskop *Harald Ostenfeld* var en nær ven af min far og tilbød, at min ældste bror *Peter*, som skulle studere teologi, og jeg kunne bo hos dem i Bispegården på Nørregade i København skråt over for Frue Kirke. Bispegården er et pragtfuldt hus. Ligesom de to andre bispegårde jeg havde boet i (Haderslev og Nykøbing Falster) gav det udenforstående indtryk af en levestandard på meget højt plan, hvilket i ingen måde svarede til de ret spartanske forhold, som datidens aflønning af de højere embedsmænd tvang os til at leve under. Min farbror i Nykøbing (det mindste stift) fik — ved jeg nu — 11.000 kr. om året.

En af mine gode venner, *Nanna Rejsland Thomsen*, var datter af amtmanden i Åbenrå, som »residerede« på Åbenrå Slot. Hun sagde engang: »Hele min barndom har jeg troet,

at vi var de fattigste i Åbenrå«, mens hele Åbenrå sikkert har troet, at de var de allerrigeste.

Peter og jeg boede i Bispegården i en årække. Vi var på det tidspunkt stærkt præget af vores teologiske afstamning og havde en del kontakter specielt inden for det, der hed Danmarks Kristelige Studenterforbund. Det skiftede i de år temmelig meget karakter på grund af den både dengang og senere så omtalte Tidehvervsbevægelse, som reagerede ganske skarpt mod den indremissionske og KFUM-agtige ånd, som havde hersket i kristne studenterorganisationer på et tidligere tidspunkt. Studenterforbundet blev senere delt op i to foreninger, af hvilke vi fastholdt tilknytningen til den, der var nærmest præget af Tidehvervsånden.

Kvinderegensen

I 1932 åbnedes Kvinderegensen for kvindelige studenter. Det var et initiativ af Eli Møller, en af datidens kendteste kvindelige læger. Hun mente, at der også for de kvindelige studenter skulle være et kollegium. Der var ikke adgang for kvinder på nogen af de eksisterende kollegier, så det var jo i hvert fald højt rimeligt og påtrængt.

Jeg selv blev optaget på Kvinderegensen i 1932 med det første hold, jeg blev i øvrigt 1½ år senere den første kandidat fra Kvinderegensen. Det var en helt ny tilværelse, ukendt for mig og også for Hære af de andre, der kom ind samtidigt med mig. Kvinderegensen har spillet en stor rolle ikke alene i mit liv, men i mange andres. Man fik så mange venner dér, og man kom til at se studentertilivet fra en helt ny synsvinkel.

Jeg kendte egentlig kun det velordnede familieliv med mad på bordet hver dag, og det velordnede, men noget stressende medicinske studium. Jeg havde godt nok observeret bror *Peter* og hans venner, der i noget de kaldte »collegium pibicum« røg, snakkede og diskuterede på livet løs,

og så vidt jeg kunne opdage kun sjældent frekventerede universiteter eller dets institutioner – men det havde jeg afskrevet som et særligt teologisk fænomen.

Men på Kvinderegensen, hvor vi levede i samme hus, så jeg rigtig, hvor stor forskellen på studievilkårene egentlig var. Vi medicinere rasede rundt i byen på cykler. Vi mødte kl. 8 om morgenen, kom hjem sent og læste om aftenen. Vi var faktisk flittige. Vi havde usandselig prøver og undervisning på hospitaler og institutter. Man var simpelthen nødt til at følge med. Men så så jeg pludselig alle disse stud. magter, der sad derude på Kvinderegensen, og som stod op, når det passede dem og drak morgenkaffe (hvis de havde råd til det), læste interessante bøger og snakkede med hinanden. Lejlighedsvis begav de sig også, så vidt jeg forstod, ind på universitetet og hørte en forelæsning, men det var langt fra hver dag. Universitetet havde ikke det greb om de humanistiske studier, som det havde om det medicinske studium og visse af de andre mere skoleprægede studier. Man lærte, at en universitetseksamen kan fås på vidt forskellig måde!

Den brede faglige kontaktråde man opnåede på Kvinderegensen har for mit vedkommende spillet en stor rolle. Det var vanskeligt at blive fagidiot, når man som jeg hørte til en kreds, der bevarede kontakten livet igennem. I betragtning af, at det nu er 75 år siden kvinderne fik valget, synes jeg det kan være ganske interessant at beskrive det senere forløb af livet hos en gruppe af kvindelige studenter, der boede på Kvinderegensen i tredive og alle tog eksamen fra Københavns Universitet.

Gruppen bestod af følgende:

Kirstine Ladefoged. Meget afholdt praktiserende læge på Christianshavn. Folketingsmand (Venstre).

Helga Pedersen. Højt begavet jurist. Justitsminister (Venstre) – senere højesteretsdommer.

Kvinderegensiden var fyldt med fester – enhver anledning benyttedes her julen. Øverst til venstre ses fru Elisabeth Hude, Kvinderegensens mangeårige populære efor, til venstre for mig Lise Krogh.

Emma Vestergaard. Dr.med. Psykiatrisk overlæge. Justitsministeriet, København.

Johanne Hansen. Landsretssagfører, København.

Eli Cold. Cand.mag. i fransk. Gift med professor *Richard*

Malmros, Aarhus.

Hertha Kirkeberg Møller. Blev magister i middelalderligt persisk og arabisk.

Eli Fischer Jørgensen. Cand.mag., senere professor i fonetik, Københavns Universitet.

Esther Møller. Socialt uhyre aktiv praktiserende læge, kom-munelæge i København. I pensionsalderen meget efter-

i. I vores køkken lavede vi mad på skift, og det havde vi jo ikke forstand på. Grød der var brændt på, sauce der var skilt og kartoffer, der var kogt ud, var langt fra sjældne fænomener. Og det måtte ikke koste noget – på visse køkkener ikke over 35 øre pr. middag! (Selv dengang kunne man ikke få ret meget for det). Nogle foretrak at klare sig individuelt – en f.eks. stegte hver søndag 7 fikadeller og spiste en om dagen i ugens løb, og man kunne blive ved med den slags historier.

Men vi tog det efter min bedste erindring med humør, og vi overlevede jo også alle sammen.

I sommeren 1933 fik jeg så den lægevidenskabelige embeds-eksamen, og Københavns Universitet slap sit greb i mig.

Det vil være rimeligt nu at foretage en kort vurdning af, hvad man egentlig i tyverne lærte de kommende læger. Jeg nærer i og for sig ingen tvivl om, at vi stort set fik det bedste tiden kunne yde, og at lærerstaben, måske med enkelte undtagelser, set med den tids øjne fuldt ud var sin opgave voksen. Men det var noget andet og væsentligt enklere og mindre end det, der kræves i dag for at slippe nye lægegenerationer løs på den danske befolkning.

De teoretiske fag, 1ste del, gav os et måske lidt overfladisk begreb om, hvilke fysiske, kemiske og fysiologiske kræfter der virker på legemsfunktionen og opretholder livet, og det er såmænd i sig selv mirakuløst nok. Visse basisbegreber sidder stadig fast i os allesammen, selv om vi for længst har glemt alle detaljer.

Undervisningen til 2de del i det lægevidenskabelige studium var koncentreret om det man kalder de kliniske fag, men indbefattede også undervisning i for eksempel farmakologi og retsmedicin. Derimod indbefattede undervisningen ikke noget om det, der i dag hedder socialmedicin. Det fandtes simpelthen ikke. Da det efterhånden dukkede op, blev det i de højere fakultetskrede betragtet som det rene

gas. Det fik jeg lejlighed til at konstatere, da man i 60'erne i et udvalgt diskuterede revisionen af det medicinske studium. Jeg anbefalede med stor tungefærdighed indførelsen af socialmedicin, men det mødte rigtignok hårdnakket modstand fra især de ældre af professorerne. Det lykkedes alligevel, men i starten med alt for få timer og alt for lidt prestige.

Basisfagene i den kliniske undervisning var intern medicin og kirurgi. Dertil kom så alle de andre fag, børnesygdomme, øre-næse-halssygdomme, hud- og kønssygdomme osv. osv.

Man forsøgte at lære os op til at blive gode og fornuftige diagnosticere og behandle. Hvad behandlingen angik, var der på det kirurgiske felt ganske meget man kunne helbrede eller forbedre. Hvad den interne medicin angik, lå det temmelig sløjt med behandlingen. Man manglede dengang næsten alle de hjælpemidler, som i de 50 år, der er gået siden, har forandret sygdomsbilledet betalt, forkænt vores liv ganske væsentligt og i mange henseender forbedret vores tilværelse. De eneste tidligere uheldelige sygdomme, som det allerede i 20'erne lykkedes at finde effektive midler imod, var sukkersyge – med insulin – og pernicios (ondartet) anæmi – i begyndelsen måtte disse patienter spise et halvt kilo rå lever om dagen før det lykkedes at isolere det aktive stof.

Foruden de nævnte specialer (børnesygdomme etc.) blev vi undervist i epidemiske sygdomme, hvilket var smitsomme sygdomme. Dette ikke at forveksle med den senere undervisning i epidemiologi – studiet af sygdommes forekomst i befolkningen og deres årsager – altså uanset om de er smitsomme eller ej (epi demos = over befolkning). Begrebsforvirringen om disse to ord har her i landet været total i mange år, og er det såmænd endnu hos mange af de ældre! Det fortælles, at Professor *Erik Warburg* – en af de mest fremtrædende hjertespecialister vi har haft – på en forespørgsel fra en norsk kollega om hjertesygdommenes epidemiologi i Danmark gjorde han opmærksom på, at »hjertesygdomme smitter ikke«.

Heller ikke de smitsomme sygdomme kunne man i realiteten gøre noget videre ved. Man havde ikke vaccinationer, bortset fra koppervaccination. Kemiske eller såkaldt antibiotiske midler (penicillin etc.) var endnu ikke opfundet.

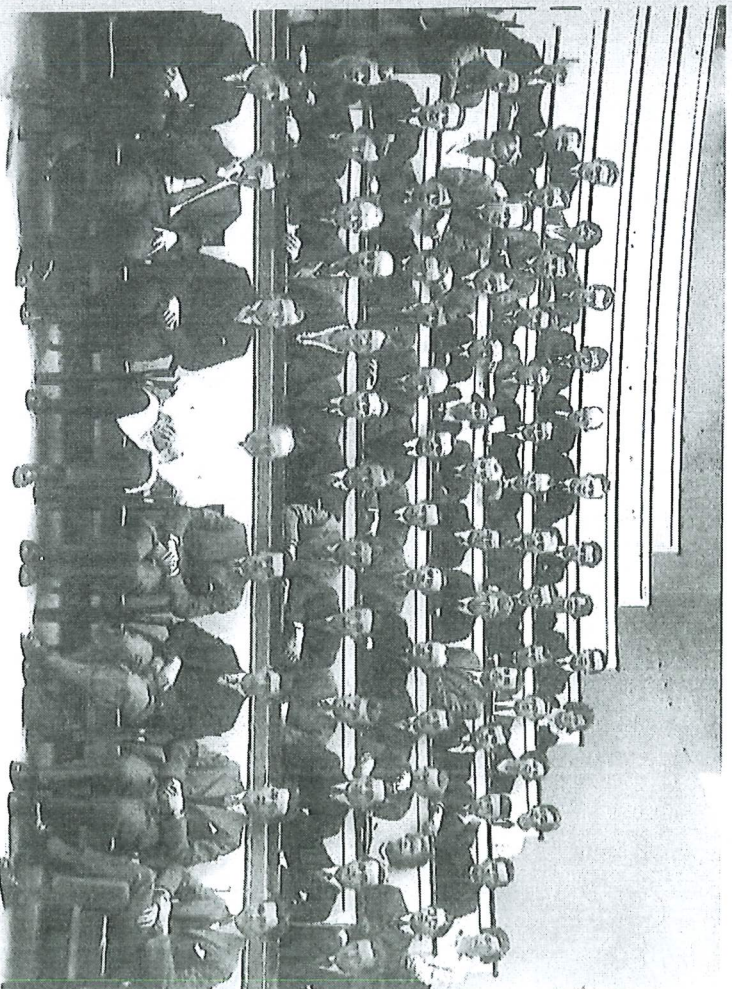
Den største mangel ved universitetets undervisning var, at den totalt manglede dagligdagens problemer for praktiserende læger. Den var jo ifølge sagens natur hospitalsbaseret og kun sværere tilfælde kom på hospitalerne. Dertil kom, at mange af professorene var helt vilde med de sjældne tilfælde – helst nogle de selv havde skrevet artikler om, og megen tid blev anvendt på problemer, som der kun var en minimal chance for, at vi nogensinde ville blive præsenteret for.

Undervisningen havde faktisk den stilbende forudsætning, at ingen gik ud i praksis direkte fra eksamensbordet – og mig bekendt var det også yderst sjældent at det skete. Nu om stunder er dette punkt væsentligt forbedret med en stor formaliseret efteruddannelse og godt det samme.

Alt i alt er det min opfattelse, at under de givne forudsætninger kunne det ikke gøres stort bedre end det blev, og en af de ting der har sat sig fast i mig, er *Warburgs* ofte gentagne advarsler mod overbehandling, specielt med medikamenter! Gad vide hvad de gør i dag?

Da eksamen var overstået, måtte vi jo tænke på fremtiden. Vi var i mine sidste studentår blevet tudet ørene fulde med, at vi var alt for mange, at vi kunne aldrig få arbejde. Der var dengang, må man huske på, ikke nogen arbejdsløshedsunderstøttelse til arbejdsløse akademikere. Man måtte klare sig som man bedst kunne.

Der blev holdt store møder, og på Kvinderegensen skrev man sange om det, »Vi går alle sammen rundt og fylder, hvordan skal vi blive af med os« osv. osv. Der var en virkelig skræk for, at vi var for mange læger, og værre endnu tror jeg, det var for humanisterne. De fik en eksamen, som beret-

Eksamensholdet sommeren 1933, fotografert i Rigshospitalets kirurgiske ambulatorium. Den kittelklædte midterfigur er professor Axel Lindorf.

tigede dem til ansættelse i skolevæsenet, men der var bare alt for få stillinger i skolevæsenet.

Flere af mine gode venner måtte i lange, lange tider leve af at køre rundt på cykel og undervise skolebørn, der ikke kunne følge med – formedelst 1 krone i timen.

For os, lægerne, var det også for nogle slem, men ikke så presserende. Det viste sig, at vi efterhånden alligevel blev opslugt af systemet. Men det har i mange år undret mig, at der aldrig var nogen, der stillede spørgsmål som: Hvor mange læger har Danmark brug for? Og hvor mange læger har vi råd til at betale?

Det skal villigt indrømmes, at udviklingen inden for det medicinske felt er svær at beregne. Ingen havde i 30'erne, hvor det kneb med at få beskæftigelse, forudset fagets enorme ekspansion og den tilsvarende udvidelse af hospitalsvæsenet, som understøttedes af en ligeledes uforudset pengeringelighed i tresserne. I de år blev nyuddannede læger simpelthen sugt fra eksamensbordene ud i attraktive stillinger. Jeg husker endnu mit første møde som medicinaldirektør med amtsrådene ved deres generalforsamling, vist i 1962. Jeg måtte ved den lejlighed inkassere svære bebrejdelser fra amtmændene, der dengang var amtsrådernes formænd, for de mange ubesatte stillinger på sygehuse, navnlig i de mere perifere dele af landet. Det var jo ikke nemt for en splinterny og uerfaren medicinaldirektør at besvare spørgsmål om, hvad jeg havde tænkt mig at gøre ved det! Og det var ikke lige det rigtige tidspunkt at anbefale adgangsbegrænsning, når problemet var, at der var for få læger.

Da vi så nåede et strykke ind i halvfjerdserne, var der ret pludseligt alt for mange læger og alt for få stillinger. Det store skråmebillede – en skov af arbejdsløse læger uden ordentlig uddannelse, der for at overleve ville overbehandle de patienter, de kunne få fat i – fik de offentlige myndigheder og Lægeforeningen til at enses om at stoppe dem allesammen ind i sygehusvæsenet, hvor de siden har gået rundt og trådt hinanden i hælene. Og tidligere tiders relativt tætte patientkontakt er reduceret væsentligt.

Pligten til at uddanne fremtidens læger er en hård byrde for det offentlige sygehusvæsen, som de nu opdukkende private hospitaler slipper let udenom. De ville ikke drømme om at ansætte en yngre ikke fuldt uddannet læge – næ nej patienterne skal rigtignok have de bedste specialister, de kan få fat i og kun dem!

Vi søgte jo alle kandidatstillinger til videre uddannelse i hospitalsvæsenet. Jeg selv var heldig og blev i 1934 ansat som kandidat ved Øresundshospitalet i København. Det var

i virkeligheden mirakuløst, at man kunne få en stilling i København så tidligt, og jeg kunne ovenikøbet være der et helt år, hvad ikke alt for mange stillinger gav mulighed for.

Det var i øvrigt på Øresundshospitalet, jeg fik det »nom de guerre« (tilnavn) »*Amanda*«, som har fulgt mig og så-mænd følger mig endnu, selv om jeg er over 80 år, og som var det almindelige navn, man kendte mig under i hele min lægelige tid.

Øresundshospitalet – tuberkulose

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige et par ord om tuberkulosen og om Øresundshospitalet, som jo var Københavns Kommunes eneste egentlige tuberkulosehospital. Det blev suppleret af Boserup Sanatorium, men selve den akutte behandling foregik på Øresundshospitalet.

Tuberkulosen – »tæring« – var i det 19. århundrede og den første del af det 20. en uhyre udbredt sygdom, hvis årsag, tuberkelbacillen, først blev kendt nogle år før århundredskiftet. Den var ansvarlig for ca. 15% af alle dødsfald blandt voksne og for nogle familiers næsten fuldstændige udryddelse.

I midten af 30'erne var den reduceret noget. Man havde allerede fra århundredets begyndelse indrettet særlige sanatorier og hospitalsafdelinger til behandling af denne sygdom og isolation af de smittefarlige. I 30'erne oprettedes tuberkulosestationer til opsporing af smittekilder og kontrol af deres omgivelser. Behandlingen af de angrebne var ikke videre effektiv. Først da man efter 1946 fik de kemiske præparater, der virkelig kunne dræbe tuberkelbacillerne, blev behandlingen effektiv. Antallet af anmeldte tuberkulosetilfælde faldt fra 1921-1936 fra 163 pr. 100.000 til 91 pr. 100.000, og dødsfald tilsvarende fra 96 til 47. Nu er begge tal 4,3 anmeldte og 1,2 døde pr. 100.000.

Bygningsmæssigt var Øresundshospitalet med et mildt ord

Hele verden til spillerum

EN BOG OM

Helga
sen

Gyldendal

Depotbiblioteket
Statsbiblioteket

400019322211

*Hele verden til
spillerrum*

En bog om
Helga Pedersen

Gyldendal

HERTHA KIRKETERP-MØLLER

Athenes unge datter

Studenterråene på Kvinderegensen

*Se engang skal Pigeband
i Gudindens Lebeband
gribe Herens Kranse -
vor ATHENE er ej bøs,
men en lærd og lystig Tøs -
hun kan ogsaa danse.**

Inden jeg med det første pionerhold kom på Kvinderegensen, havde jeg hørt tale om en stud.jur. Helga Pedersen, der skulle være helt utroligt sjov og vittig. Når man hører den slags højstemt tale om et menneske, man ikke kender, er man tilbøjelig til at reagere noget surt. Jeg var nok klar over, hvem det drejede sig om, for ved mine lejlighedsvisse besøg i Studiegårdens kantine, hvor man dengang kunne få en kop kaffe med byens største strykke wienerbrød til byens billigste pris, havde jeg set »pigen med de lange fletninger«. »Bevar os vel«, tænkte jeg - og sagde det sikkert også - »hun mangler jo bare fanen, for at ligne et postkort af Mor Danmark«.

Da Helga en iskold 1. marts 1932 flyttede ind på Kvinderegensen, var det tykke rødgyldne hår faldet for saksen og blevet til smart pagehår efter tidens mode. På Aamager Boulevard 101 havde 56 unge kvindelige studerende fået en hyggelig bolig i Danmarks første kvindkollegium. Hovedåren for oprettelsen af denne vigtige bastion

* Citat fra Aage Bernissen: »Vær velkommen Dagens Time«

for ung håbefuldt kvindesag må gives til gynækologen dr. med. Eli Møller.

Husets beliggenhed var den smukkeste tænkelige med fri udsigt over de gamle volde, kronet af Frelseskirkens konkylliesnede tårn. Helga havde fået værelse 40 – det første af gavlværelserne øverst oppe på den vestre kvist. Disse værelser, hvor jeg selv havde nr. 42, var særligt privilegerede, hvad angår den omtalte udsigt.

Alumneme – et skrækkeligt ord – var fordelt på syv køkkener. I disse små verdener opstod der hurtigt en udpræget klanfølelse, der nok var særligt veludviklet på Vestre Kvist. De andre køkkensamfund kunne sådan set være gode nok, men vi heroppe nærmest himmelen havde jo rigtig nok hjemme på „de store stjerners gang“. I dette tilfælde tog vi pigerne på Østre Kvist – „kleptomatnerne“ – med.

Vi havde ikke boet mange dage i vort ny hjem, før vi hørte, at de rundt om i huset kaldte vort køkken Bourgeois-køkkener. Det skyldtes måske, at vi mellem os talte en bispe-, en professor- og en overlægedatter – bedre folks børn – som det dengang hed. Vi svarede herpå ved at give de andre køkkener navne såsom: „hekskekøkkener“, „husmandskøkkener“ og „kleptomankøkkener“. Pigerne i sidstnævnte køkken var farlige naboer, som lånte af vore madskabe, når deres egne var tomme. Helga Pedersens velforsynede skab hørte blandt dem, der var særligt i farezonen.

At alumneme var fri, selvstændige mennesker blev understreget fra første færd. Ingen bøs Kerberos vogtede over tidspunktet for udgang eller hjemkomst. Hr. Nyeland sad i sin portnerloge og kunne træde til, hvis nogen havde glemt sin nøgle. Fremmede af begge køn måtte naturligvis ringe på ved indgangen, men der var ingen

regler for, hvornår de skulle forlade huset. Et ordenreglement fandtes ikke. Frihed under ansvar var husets uskrevne motto.

Ligesom de andre kollegier havde Kvinderegensen et eforat, hvor kvindelægen Eli Møller var formand, men den centrale skikkelse i hele foretagendet var viceforen cand. mag. Elisabeth van der Hude, der havde sin bolig på Kvinderegensen. Hun sad på sit kontor i formiddagstimerne, forvaltede husets regnskaber og tog imod dets beboere, når de trængte til hendes bistand i en eller anden sag. Fru Hude, som hun kaldtes i daglig tale, var et fund til stillingen. Diskret og taktfuld, med en vis distans til bageholdenhed, der blev lagt til side og erstattet af en medlevende, varm interesse, når der var brug for hendes hjælp, for der bankede et kærligt hjerte under det formelle ydre.

Der var bestemt ikke nogen let stilling, hun gik ind til med 56 par vægne øjne, der kritisk hvilede på hende, når hun holdt de obligate taler, og optrådte som værterinde ved officielle lejligheder. Hun var kun 36 år ved Kvinderegensens indvielse, men som repræsentant for autoriteterne og en slags forældrenes forlængede arm blev hun af de fleste af studenterne betragtet som en oldsag. I tidens fyldte blev hun for en anselig skare kvindelige akademikere her iblandt ikke mindst Helga – en kær og skattet veninde.

Indflytterdagen 1. marts var en kold og noget forvirret affære, indtil de fremtidige beboere med pik og pak havde taget deres respektive værelser i besiddelse. Om aftenen var alle alumnier inviteret til middag i gymnastiksalen i underste etage, hvor de blev budt varmt velkommen af det samlede eforat. Jeg har givet en kortfattet omtale af begivenheden i en samtidig dagbog og slutter: „Esther

Ammundsen takkede bestyrelsen – Meget spændende altsammen!“

Escher havde væretse 43 yderst i gavlen. Hun og Helga var vort køkkensamfunds gesandter og nyhedskræmmerne. Også uden at tænke på deres væretse geografiske beliggenhed kan man beregne dem som hjørnestenene i det daglige samvær. Men alle deltog i pige-koret – højere eller lavere efter temperament – og var hver især på sin egen måde med til at skabe den særlige atmosfære af hygge og fortrolighed, der i hine fjerne dage rådede på den vestre kvist.

Min før nævnte noget sure reaktion overfor den langhårede pige forsvandt omgående, da jeg mødte hende personligt. Måske havde jeg foreslået mig hende som den overfinske spejldertype, pigen, der altid havde en strøm af karske vittigheder på læger. Men sådan var den unge Helga ikke. Det var hendes vitalitet – og en så spontan livsglæde, at den forplantede sig til hendes omgivelser, der gjorde hende populær i alle kredse. På Kvinderegensen blev der hurtigt et livligt tryk på hendes hyggelige sødsuppefarvede væretse både af husets egne beboere og af gæster ude fra byen. Som meget dygtig jurist var hun en efterspurgt læsekammerat. En lille fast flok af studiekammerater blev i årenes løb kendte ansigter på Vestre Kvist.

Helga var en flirtig og målbevidst student, men på mystisk måde syntes hun altid at have ubegrænset tid til rådighed, når der var løjer og fest på færde. Det var ikke, fordi hun kompenserede den tabte studietid ved at stå særlig tidligt op. Hun hævdede selv, at ni timers nat-søvn var nødvendig, for at hun kunne fungere tilfredsstillende.

Den litterære elite på Vestre Kvist udgjordes af to-tre

stud. mag. er indenfor humaniora. De fleste af os andre – også Helga – kunne lide i vor fritidslæsning at få spænding og romantik serveret i skarp sauce. Vi var derfor ivrige læsere af Søndags-B.T., og den dag bladet udkom, vidste man i hvert fald, hvad der blev læst på diverse væretse. Det var især de fortæffelige fortsatte romaner, der tiltrak sig opmærksomheden. Om aftenen ved det fælles middagsbord blev de grundigt drøftet. Kun de om-talte mag. er holdt sig med overbærende smil udenfor debatten, stoffodrede som de var med verdenslitteraturens perler.

Da min hukommelse for datidens triviallitteratur er udmærket husker jeg endnu titlen på en af de fortsatte, der gjorde særligt indtryk – „Hvileløse Fugle“ – Den skildrede High Life i Istanbul med en vidunderlig mandig tryk som hovedperson. En Søndags-B.T. dag kom Helga ind på mit væretse. „Har du læst det?“ spurgte hun harmfuldt. Jeg forstod straks, hvad hun mente. „Han har små hænder, så han kan skyde en hvid pind efter helinden“, sagde jeg belærende. „Den dødkedelige englænder løber af med hende i næste nummer.“ „Mustafa! små hænder“ – gentog Helga, „det er det rene vrøvl“ – „og så at lade ham sidde foran et fyrfad og varme dem“, tilføje de hun forarget.

Ved middagsbordet om aftenen var der ingen værdemål om romanens sluttning. Enhver vidste, at små kolde hænder ikke fører til bryllup med en romanhelinde. Man konstaterede misfornøjet, at den interessante tryk skulle ofres på racefordommens alter. Det stemte os ikke blidere, at han i slutnummeret fik en landsmandinde i moden alder stillet i udsigt. Hengemt Turkish Delight var en dårlig erstatning for en dejlig engelsk godte.

Det omtrale ugeblad kunne bruges til meget. Helga

førte en journal – „Den Vestre Krivst i Text og Billeder“ – over tildragelser på vort køkken og de forskellige beboeres bedrifter. Den blev som regel skrevet ved spisebordet på gangen under fuld offentlighed, så den, der ønskede det, kunne yde sit bidrag. Men en eftermiddag tog hun dagbogen med ind på sit værelse, og om aftenen blev vi inviteret på højtlesning.

Her må indskydes, at Esther Ammundsen og jeg har fælles tipoldemor, fru Charlotte Fischer – en hæderkronet enke, der fik stilling som selskabsdame hos prinsesse Charlotte – Christian VIII's fraskilte hustru („Den uarrige prinsesse“). Ifølge med en officer, hans oppasser, kusk og pige foretog tipoldemor til vogns den lange færdige rejse til Rom, hvor prinsessen levede i eksil. Jeg tror, jeg har pralet lidt rigeligt med denne fortræffelige dame, som jeg fortalte var en hyppig gæst i Thorvaldsens atelier, og hvem „mesteren“, jeg dvælede ved ordet, havde foreviget i en medaillon-relief, hvis original desværre var gået i arv til den ammundsenske familie, mens min måtte nøjes med en gipsafstøbning.

Med megen patos foredrog Helga beretningen om Frk. Fischer – „Kvindelig Eventyrskes Liv“. Tiden i store røde bogstaver var klippet ud af Søndags-B.T. sammen med billeder fra krimi-gyserne, reklamer for dameundertøj, annoncer, aforismer og Jensenius' pragtfulde regninger – det hele kitter sammen i Helgas bedste romanstil. Jeg tør sige, at der var smæk for skillingen. Tipoldemor fik efter et kortvarigt, men varmt venskab med Thorvaldsen en dejlig dreng – afbildet i Jensenius' streg (den gode dame havde kun døtre). „Fra ham nedstrammer to herboende Alumner, i hvilke Frk. Fischers Sind blomstrer evigt“, sluttede Helga sin chronique scandaleuse. De omtalte alumners beretigede indsigelser nyttede

intet – hvad der var skrevet var skrevet. Artiklen, påbegydede Helga, var en psykologisk studie, der skulle forklare og delvis undskyldte visse psykiske afvigelser og det deraf følgende ejendommelige adfærdsmønster hos bemeldte alumner.

Der herskede en tiltalende kammeratskabsånd på Vestre Krivst. En hjælpende hånd blev givet og modtaget, hvor den trængtes. Jeg husker, at en af stud.mag.erne Harriet Vernersen, som skulle hjem til sine forældres sølvbryllup, gerne ville have en festsang med sig. Hun henvendte sig derfor til sin kollega Ellen Aagaard på 41 – af Helga som regel blot kaldt „nabo“ – og bad hende, der nød almindelig agrelse som skønånd om at tage affære. Ellen lagde eget arbejde til side og gav sig i kast med opgaven; men da hun flere timer senere kom ud på gangen til middagsbordet, havde hun ikke præsteret så meget som et eneste vers på melodien „Langt højerere Bjerge“. Hun opgav derfor ævred og bad os andre om at træde hjælpende til. Helga og jeg tilbød os velvilligst mod at få overdraget den flaske portvin, Harriet havde stillet til rådighed for Ellen og hendes Pegasus. Bevæbnet med den og nogle visebøger, trak vi os tilbage til mit skrivebord, hvor der var bedst plads. Vi kasserede „Langt højerere“ og startede på versfødderne af „Sur, sur, sur, lille Bi“. Det gik som det var smurt. På mindre end to timer havde vi over 30 vers fra hånden. De blev forfattet under stor munterhed og med hjertelig tilfredshed over egne og den andens gode indfald. Da vi triumferende sang den lange vise for dem, rev Ellen sit fragment i stykker, og Harriet erklærede, at den skulle bidrage til feststemningen ved sølvbryllupsmiddagen. Med begyndernes beskedenhed fik vi hende dog til at love, at den først måtte afsynges ved desserten.

Herefter blev vi vort køkkens poetæ laureati og skrev beredvilligt viser til de mangfoldige fester, vi fandt anledning til at afholde. Ret betænkt synes jeg, at vor stil forfinedes henad vejen. Vi var i hvert fald selv meget tilfredse med dette forfatterskab og antrydede Grundtvig med et islat af Hauch som vore inspirationskilder. Denne poetiske raptus hørte for os begge til årene på Kvinderegenssen. Jeg mener ikke, at Helga, der var så blændende god en taler, senere hen i sit liv har forsøgt sig som viseforfatter. Selvkritik og det gusne overlæg bliver som regel mere fremtrædende med årene.

Selskabeligheden på Vestre Kvisr var som oftest improviseret og arrangeret med kort varsel. En god pakke hjemmefra eller besøg af slægtninge fra provinsen, der meget tit havde en solid steg med i bagagen, var tilstrækkelig anledning til et godt gilde. Vandgrøden og den søde suppe blev kvitteret, og menuen lagt op i et højere plan. Den gode mad og gæsten at spille op til, var i de dage nok til at sætte humør i den unge forsamling og få studenterviddet til at blomstre.

Ved disse lejligheder blev Helgas før omtalte journal nu og da brugt som gæstebog, hvor særligt ærede gæster kunne få lov til at skrive en hilsen. Under Helgas overskrift: Bispeskrivars, skrev en far følgende:

Paa Kvinderegenssens urolige Gang

Kun sjældent finder man Tiden lang.

Sikke Vid og Kvikhed — saa snart man har smagt'en

Man føler, at man har fundet Kontakten.

28/10 32

Valdemar Ammundsen.

Foruden disse spisegilder, som vi først og fremmest kunne takke vore madmæcener for, havde vi også planlagte,

tilbagevendende festligheder. Der var f. eks. køkkenets private julefest, og „grisefesten“, hvor sparegrisen under udfoldelse af et bestemt ceremoniel blev slagtet. Hvor tit det skete, afgang naturligvis af, hvor „fed“ grisen var. Den stod fremme på spisebordet, og man så med velvilje på, at gæster fodrede den. Blandt disse løjer af eget fabrikat hørte — ikke at forglemme — arrangementerne i forbindelse med stiftelsen af en maritim klub, hvor vi alle opråbte som søulke med hver sit job. Klubben blev værdigt indviet med en udflugt til „Tre Kroner“ og efterfølgende middag på den hjemlige skude. Enkelte privilegerede passagerer var inviteret — d. v. s. køkkenets faste stok af venner. Som vel den mest populære blandt disse må nævnes Peter Ammundsen, Esthers ældste bror. Desværre var hans næsten daglige færden på vor gang ikke af lang varighed, da han allerede i januar 1933 blev teologisk kandidat. Denne begivenhed blev naturligvis fejret ved et godt gilde, under hvilket kandidaten i mangel af laurbær blev kronet med en adventskrans af ældre dato. Helga skrev herom i kvistjournalen bl. a.: „1 kandidat paa Kvinderegenssen bestod. (Peder Ammundsen cand. theol.) Han var oppe i Nødløgn og klarede den ved samme“.

Naturligvis blev også alle vore mindre eksaminer og prøver fejret. 22. juni 1932 har jeg med vanlig kortfattetthed skrevet i min notesbog: „Der var festmiddag for Helga på grund af hendes flotte eksamen. Meget formøjeligt“. Det må have drejet sig om første del af juridisk embedseksamen, og gildet er foregået på „gangen“ med dennes piger og en udvalgt flok af nære venner. Gæsternes antal har været begrænset, men bestemt ikke den studenitkøse gemynlighed.

Ikke alle i huset havde den positive holdning til selska-

belighed, der kenderne både Østre og Vestre Kvist. Jeg mindes, at der en gang før jul var en livlig polemik i den for alle beboere fælles ankeprotokol, der havde sin plads i dagligstuen. Sriden stod på, om man skulle holde julefest på gammeldags maner med træ, grød og nissehal-løj. Der var også i de år "in" at brumme over alt det dumme julepostyr. Nogen var så radikale, at de helst så julen helt afskaffet – fridagene måske undtaget. Uvifjen syntes i særlig grad at have været rettet mod det såkaldte "nissepar".

På kvisten var alle – Kleptomanner og Burgøjsere – enige om, at julefester skulle fejres efter det klassiske mønster. Et propagandaapparat blev sat i gang, og i den efterfølgende afstemning sejrede den juleglade gruppe med et overvældende flertal. Ved et meget vellykket glide kunne Helga Pedersen og Eli Cold – Kleptomannernes ubestridte bandleder – udklædre som nissekoner, ved lyset fra det tændte juletræ servere grøden, mens de sang – "Vi Nisser, vi Nisser, vi gør, hvad vi kan" –

Helga var alle dage stærkt knyttet til hjemmet på Hulleby Møllegaard – en proprietærgård i nærheden af Korsør. Her havde hun haft en lykkelig barndom i en søskendeflok på seks. Det var et meget gæstfrit hjem, der tillod hende at være liberal med indbydelse til den allerede den gang store vennekreds. Jeg var ofte med hende hjemme, når ferierne var for korte til at tillade den længere rejse til den jyske vestkyst. Man blev venligt og hjerteligt modtaget af forældrene og dygtigt drillet af brødrene, så man følte sig hurtigt veltilpas og accepteret. Et af cloud'erne ved disse ferieophold var besøg hos hendes gifte søster, fru Ellen Koch Jensen, hvis hjem lå direkte ved Store Bælt. Her kunne vi af hjertens lyst tumle os i dybt, salt og uforurenset vand. Det sidste var en nådegave, man

den gang ikke skænkede en tanke.

27. januar 1936 blev Helga juridisk kandidat. Begivenheden blev fejret ved et mægtigt glide, der ikke kunne holdes indenfor køkkengangens beskedne rammer, men hvor husets lokaliteter blev lånt til formålet. Resten står lidt tåget for mig, men jeg husker, at der blev holdt mange taler og spist, drukket og danset til den lyse morgen.

Elisabeth Hude har senere fortalt mig, at Helga umiddelbart efter hjemkomsten fra den overstråede prøvelse var inde på hendes kontor for at meddele det fine resultat. Det blev gjort med en varm omfavelse og et smæk-kys af kandidaten. Fru Hude er sikkert blevet noget overrasket, for i de dage var der afstand mellem vicefor og alumnier, men af hendes ansigtsudtryk, da hun fortalte mig om episoden – og hendes "tænk Helga!" fremgik det tydeligt, at hun var blevet glad for demonstrationen.

Der er den unge Helga, den lysuge student, jeg har fortalt om i disse spredte anekdoter fra Kvinderegens-årene – ikke den modnere alders farverige og livskloge kvinde. Når jeg i erindringen genkaldt mig min veninde fra studenterdagene, husker jeg som de helt iøjnefaldende træk – en næsten udfordrende optimisme og en tillidsfuld forventning til fremtiden – vel nok begrundet af hendes skarpe intelligens, og den interesse hvormed hun omfattede sit studium. Men det mest karakteristiske hos hende – kernen i hendes væsen – var hendes mærkelige dybe glæde bare ved at være til. Denne livsglæde, der hos den unge pige var spontan, blev i den modne kvinde sublimeret til livskunst.

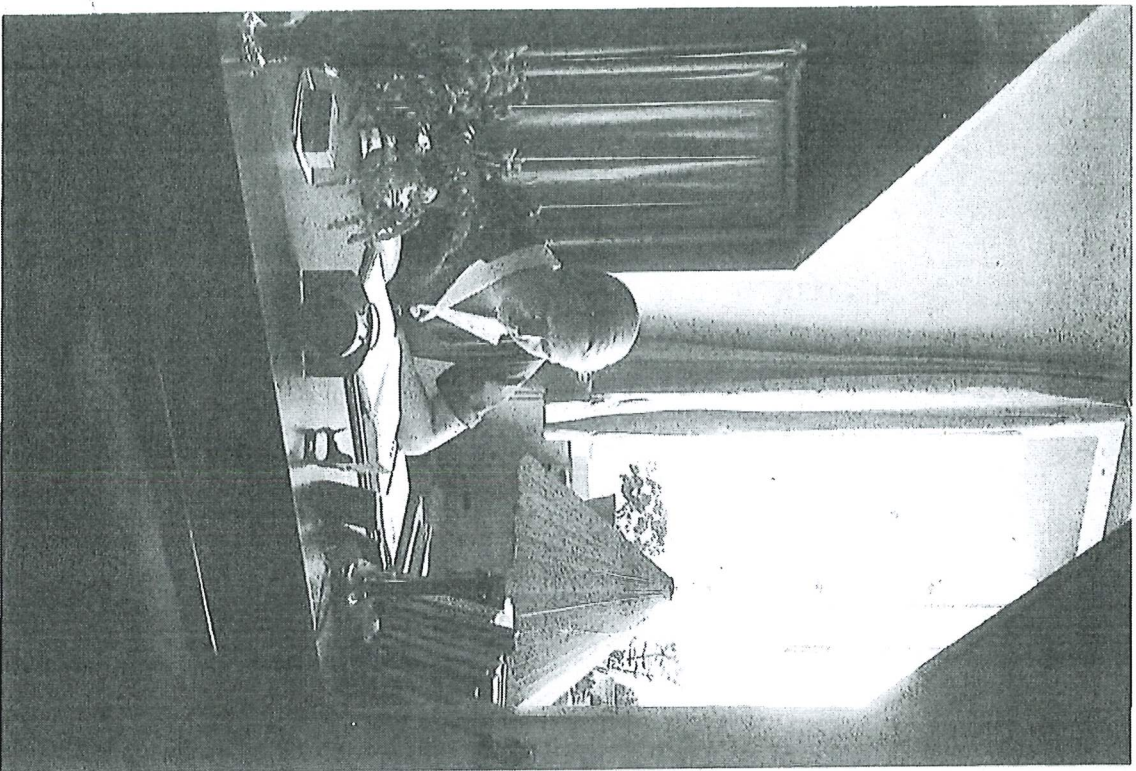
De "magiske år"
- og tiden der fulgte

Læge Esther Møllers erindringer

Kvinderegensen

Da jeg i januar 1932 bestod 1. del af min embedseksamen, blev jeg tildelt Det store kommunitet på 900 kr. årlig for resten af min studietid samt friplads på Kvinderegensen også for resten af min studietid. For at opnå friplads og for at få det store kommunitet, skulle man som studerende være værdigt trængende og have bestået sin 1. del. Det havde jeg. Desuden skulle jeg fremvise et trangsvidnesbryd.

Opholder der kostede ellers 30 kr. om måneden i 10 måneder pr. år. Det store kommunitet var stiftet af Frederik den II. Christian den IV, der byggede Regensen, fortsatte traditionen, således at der uddeltes penge til kvikte bønder sønner, som derved fik råd til et teologistudium. Bønder sønnerne kom til at bo frit på Regensen, der blev indviet i 1623. Selvom det i anordningen om kvinders adgang til universitetsstudier blev betonet, at de studiemæssige og eksamenmæssige forhold skulle være ens for mænd og kvinder, blev det præciseret, at en universitetseksamen ikke gav kvinder adgang til offentlig embedsansættelse eller til akademiske befælgelser og understøttelser. Først i 1919 fik kvinder adgang til offentlige embeder og i 1920 fik de også ret til stipendier og befælgelser på lige fod med mændene. Kollegierne var dog stadig forbeholdt de mandlige studerende. Kvindelige studerende måtte indtil da leje værelser i byen eller leje lejligheder i fællesskab. Kvinderegensen blev oprettet i 1932 på initiativ af dr.med. Eli Møller efter et hårdt og energisk arbejde. Det lykkedes hende at få dronning Alexandrine som protektrice for det nye kvindeskollegium - og at få hende til at betale for et væ-

På Kvinderegensen og godt i gang med lægestudier. Jeg boede på Brygger I. C. Jacobsens værelse, som Carlsbergfondet havde givet til Kvinderegensen.

relse der, dvs. 8.000 kr. Med drømningens navn øverst på sponsoralisten blev byråd, skoler, kvindeorganisationer og enkeltpersoner kontakret med henblik på at skaffe yderligere midler. For de 8.000 kr. et værelse kostede, fik giveren ret til at have indflydelse på, hvem der havde fortrinset til at bo der og til at navngive værelset. Jeg kom til at bo på Brygger I. C. Jacobsens værelse, givet af Carlsbergfondet. Senere, nemlig i 1966, blev jeg tildelt brygger I. C. Jacobsens hæderslegat, som blev givet til en praktiserende læge. Da jeg skulle holde min takketal i Domus Medica, kunne jeg fortælle om Kvinderegensen og om min tid der i brygger I. C. Jacobsens værelse.

Ved indsamlingen til oprettelsen af Kvinderegensen blev der givet et rentefrit og uopsigeligt lån fra Kommuneret på 100.000 kr., og det var langt det største bidrag. I grundstensdokumentet står en redegørelse for tilblivelsen og følgende ord: Modne Kvinder med en Livsgerning bag sig har med hele Danmarks Bistand skabt Kvinderegensen. De Unge, hvis Arbejde venter forude, vil hente Stryke af Digterens Ord:

Tiden gør den svage stærk.
Livet er et stort og langsomt Værk.

Over hovedindgangen blev et relief anbragt med de 5 kloge jomfruer fra Marthæus 25 som motiv.

Kvinderegensen blev rejst for og af kvinder, og der indgik en passus i fundatsen om, at eforatet altid skulle have kvindeligt flertal. Formålet var at skabe et fristed for kvinder, hvor de kunne læse i fred.

Jeg var så henrykt, da jeg fik at vide, at jeg ville få de 900 kr. og komme til at bo på Kvinderegensen, at jeg gik hen på Kulturvet og ringede hjem og fortalte det. Så købte jeg årpelsiner til alle mine små søskende og tog med toget hjem.

Trangsvindnesbyrd

til Brug ved Københavns Universitet,
 (Tilbydes af Amtens Forskole, eventuelt Studieret eller Trykforlaget. De Amtens juridiske udbydere kan selv
 med udtrykkelig Samtykke jfr. de Indtægter, der jfr. de af Amtens)
 Vidensbyrdet er kun gyldigt et Aar fra dets Udstedelse.

Studentens fulde Navn	<i>Johanne Esther Andersen</i>
Navn og bopæds- eller hjemstavnens navn	1921 - Dr. Knuds Engmannsvej, Glebe.
Faderens Navn og Stilling, eller, hvis han er død, i hvilken Stilling han har været, og i hvilken Stilling Moderen, hvis hun lever, nu befinder sig	<i>H. B. Andersen, Husmand</i>
Angivelse af Forældrenes tilførselsbetænkning, eller den Adgang, hvorefter den søn eller Datter, som er indmeldt, vil Understøtte eller andel med den Indtægt, som sønnen eller Datteren vil have af sine Lande Støtter.	<i>Jeg har i alt 5 Aarsindtægt paa 1500 Kr. som Husmandsindtægt. Den vil jeg give min søn Knud, som vil understøtte sin søster med 1000 Kr. og sin søster med 500 Kr. som Husmandsindtægt.</i>
Faderens (eller Moderens) årlige Indtægt i det sidste Skatteaar (den Stilling af de skattede Bælt).	2700 Kr.
Om Faderen (eller Moderen) er i Besiddelse af Formuen og i saa Fald hvor meget. Om moderen, som gives nærmere Oplysninger om, hvilken Formuen består.	17345 Kr. som sønnet <i>Knud</i> og ca. 3000 Kr. som søn <i>Johanne</i> .
Om Studiet er i Besiddelse af nogen særskilt Formue, Arvegæst eller Indtægt.	Nej.

Ejendommen af ovennævnte Angivelser bekræftes af
 den 19/9 1932
 At den indt. er rigtig bekendt som indt. indt.
 Ejendommen af ovennævnte Indkomst- og Formue-
 angivelser bekræftes af
 den 9/9 1932

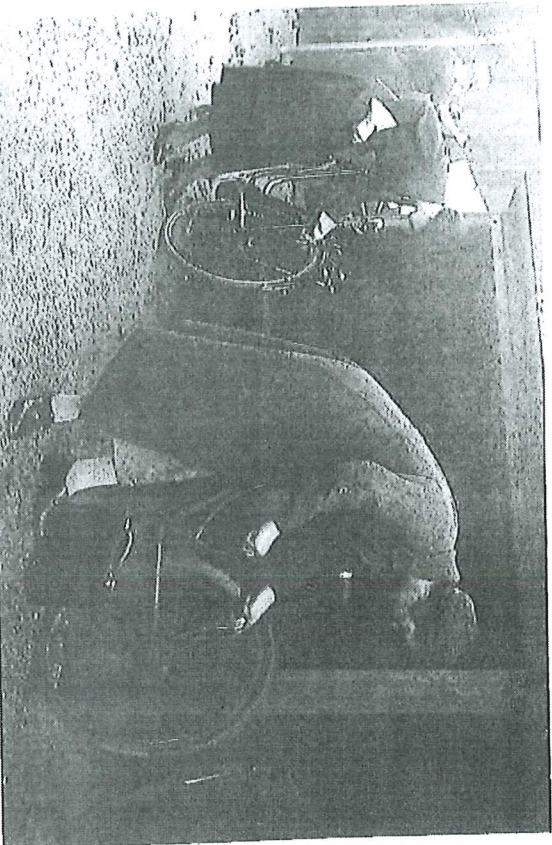
Johanne Esther Andersen
H. B. Andersen
Knud Andersen
Johanne Andersen
Damen Sørensen
H. B. Andersen

Jeg måtte fremvise et trangsvindnesbyrd, da jeg skulle bo på Kvinderegensen.

Der inviterede jeg dem i biografen inde i Odense, og vi kørte fra Hjallense til Odense i Taxa, begge veje. Det kostede 2,70 kr. hver vej. Der var jubel i det lille hjem, men man kunne måske tro, at bønderne i byen var misundelige. Nej, de gratulerede min far, og det synes jeg, var meget fint. Jeg var så lykkelig og følte mig så velhavende, at jeg kunne låne penge ud som studieljælp til min bror, som var begyndt at læse til ingeniør samtidig med, at jeg begyndte på lægestudier.

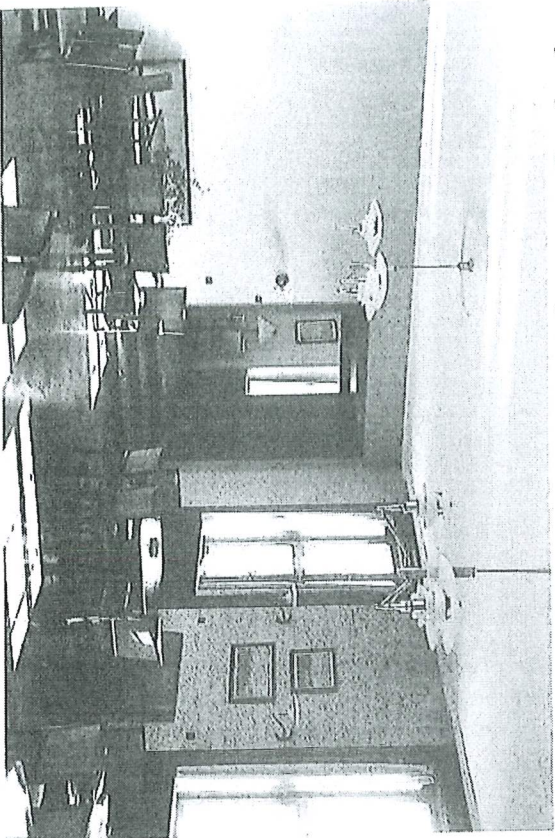
Imens jeg boede på Kvinderegensen, var der en husorden og ganske få regler. En af de vigtigste lød: »Pas på PH-lampene«. Vicefor Elisabeth Hvide betonedede til stradighed, at vi selv skulle holde justits. Hun skulle ikke kontrollere os alumnier. Kvinderegensianerne har altid været stolte af, at Kvinderegensen var det frieste af samtlige kollegier på den tid. På det allerførste eforatsmøde var der stillet forslag om, at mandlige gæster skulle gå kl. 22, men universitetslektor Valfrid Palmgren Munch-Petersen, der havde mere moderne synspunkter på ledelsesspil og husorden end Eli Møller svarede: »Eli Møller og professor Bloch! De er jo begge læger, og De kan jo ikke være uvidende om, at det, som De frygter, også kan ske før kl. 10«. Det argument måtte man bøje sig for, og forslaget blev ikke vedtaget. Husordenen var til for at give os ro til at studere. Det var lærdommen, ikke jomfrudommen der skulle sikres. I december 1973 blev det diskuteret at omdanne kollegiet til et blandet kollegium. Men man besluttede, at man ikke uden videre skulle give den fordel fra sig, der bestod i, at Kvinderegensen var det eneste sted, hvor kvinderne selv kunne bestemme. Denne beslutning holdt til 1978. Da blev fundatsen ændret, så der blev lige adgang for begge køn.

Kvinderegensen havde sin egen læge, Karen Sveistrup, som var læge for os allesammen. For at blive medlemmer af sygekassen skulle man have en sundhedsattest. Derfor måtte vi

Hvorfor køre i sporvogn, når man har sin gode cykel? I baggrunden hører jeg tøj til tørre.

En af de få regler, der var på Kvinderegensens: Pas på PH-lampene.

alle i flok drage af sted til hendes konsultation inde i byen. Vi blev ikke undersøgt særlig meget af lægen, men hun sagde: »Jeg må se jer, for at I kan få attesten«.

Jeg boede der i tre år som alumne sammen med 55 andre kvindelige studerende fra forskellige studieområder, med forskellig social baggrund og indstilling til tilværelsen. En studerende, Kirsten Hallberg, var kommunist. Det var meget specielt dengang, men vi regnede slet ikke med kommunismen som en mulighed. Jeg husker heller ikke, at vi var særlig politisk bevidste. Kirsten Hallberg døde desværre af tuberkulose, som stadig var en meget farlig sygdom i 30'erne. Jeg tror, at vi, som boede på Kvinderegensens, i ret høj grad levede i en beskyttet verden, hvor emner som studenterpolitik aldrig fik fodfæste. Jeg kan ikke huske, at nogen af os var engageret i det. Vi diskuterede mange andre emner, støttede hinanden, arbejdede sammen og holdt fester. Der blev danset, men det kunne jeg ikke deltage i, for jeg havde aldrig lært at danse. Det forbød mor os. Det var ikke kun hendes religiøse indstilling, der fik hende til at se dans som noget forkert. Hun så det som en fare, hvis vi piger gik til bal og måske kom galt afsted, som det kaldtes dengang. Der skulle vi ikke udsættes for. Jeg hørte engang min far sige, at hvis det skete for en af os, så ville døren til hjemmet fremover være lukket. Jeg tror han sagde det præventivt, ligesom han lovede os tærsk, hvis vi faldt ned fra de træer, vi kravlede op i som børn.

Det gav min tilværelse et nyt perspektiv at kende disse velkvalificerede, kvindelige studerende fra mange forskellige studieområder, og det kom til at få stor betydning for mig. De havde humor og medmenneskelig forståelse, de viste mig accept og gav mig en følelse af solidaritet og samhørighed hen over de sociale skel, der ellers var meget tydelige i de år. Det at være husmandsdatter, der på grund af sin uddannelse

skal søge at tilpasse sig et akademikermiljø, kræver, at man lærer andre adfærdsnormer og -former, end dem man er opvokset med. Børn fra akademikerhjem har i deres opvækst helt naturligt indlært en adfærd og fået en viden og kunnen på områder, som blandt andre jeg måtte tilegne mig både i studiet og ved samværet med studerende fra andre grupper end min egen. Det gav mig bl.a. mere indsigt i sanfunder og lærte mig nye måder at løse problemer på. Jeg lærte også mig selv og mine egne ønsker og ideer bedre at kende gennem de diskussioner, vi havde. Jeg udviklede mig fra at være pigen fra landet til at blive lægestuderende i København.

Vi var 8-9 på hvert køkkenhold, som skiftedes til at lave mad. Men vores aftale var så human, at man ikke havde madlavningspligt i det semester, man gik til eksamen. Jeg var på et køkkenhold, der hurtigt fik navnet »kleptomankøkkenet«. Vi havde ikke særlig mange varer i spisekammeret og ikke meget køkkenudstyr. Når vi manglede lidt brød, smør, sukker eller måske et køkkenredskab, gik vi på rov og lånte i »burgøjserkøkkenet«, hvor der altid var rigeligt af alting. Her hørte blandt andre Esther Ammundsen og Helga Pedersen til. Eli Cold fra vores køkken var altid med på den værste. Skønt hun var overlægedatter og ikke manglede noget, sluttede hun op om os, der var uden de mange midler.

Kleptomaner vi kaldes,
 hvad vi ejer, var alles,
 men I får det igen, hvis I selv vil det ha'.
 Hvis I bare betaler,
 hvad af kassen vi haler,
 alt hvad hjertet begærer,
 byd nu alt, hvad I kan.
 Kom op på vor kleptomangang
 og hør vor kleptomansang.

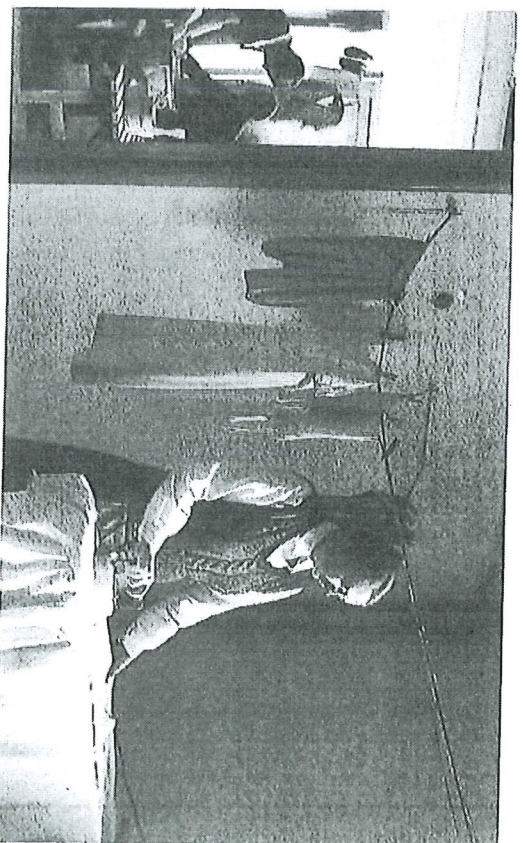
Vi lavede mad til biranden og dækkede pent op. Mary Fallsen sidder yderst th., og Else Dalhoff er ved at øse op.

Vi køber brød og mælk hos portneren, som havde et lille udvalg i kælderen. Th. står Elise Nielsen og jeg i midten med mælkeflasker.

Mange af kvinderne blev senere kendte personer. Jeg kan nævne cand.med. Esther Ammundsen, hvis kæle navn var Amanda. Hun var den af os, der først afsluttede sin embeds-eksamen. Hun blev stadslæge i København fra 1951-61 og derefter Danmarks medicinaldirektør gennem 13 år. Cand.jur. Helga Pedersen blev højesteretsdommer og justitsminister. Cand.med. Emma Vestergaard blev dr.med. og senere retspsykiater. Cand.polit. Karen Vejlø blev ansat i det danske landbrugsministerium i Washington, bosat og gift i USA med professor Herbert Friedmann. Cand.psych. Mary Fallesen blev ansat ved Københavns skolevæsen. Cand.mag. i tysk og fransk Eli Fischer-Jørgensen blev professor i fonetik ved Københavns Universitet. Cand.med. Kirstine Ladefoged blev praktiserende læge i København og senere medlem af Folketinger for Venstre. Eli Cold blev cand.mag. i fransk og gift med neurokirurgen, professor Richard Malmros i Århus og mor til filminstruktør, læge Nils Malmros. Der var mange flere dygtige kvinder, som kom til at beklæde store, offentlige stillinger. Allerede i vores tid sammen på Kvinderegen sen, blev den gang, hvor de mest bemærkelsesværdige unge kvinder havde deres værelser, døbt »De store stjerners gang«. Vi fornemmede allerede da, at de ville drive det vidt, blive til noget særligt.

Da Eli Fischer-Jørgensen bestod sin eksamen og blev cand.mag. i tysk og fransk med udmærkelse eller PRÆ, som det kaldes, bragte avisen en flot artikel om hende. Nogle af Kvinderegensens beboere havde ansøgt direktøren for Københavns sporveje om at få en special sporvogn til at køre hende og os andre hjem fra Universiteter til Kvinderegen sen. Tilladelsen blev givet, og PRÆ-LINIEN kørte for første og eneste gang. Hovedvognens destinationsskilt fortalte, at sporvognen kørte for en præ-kandidat. Da den ankom, havde vi sørget for, at den røde løber var rullet ud, så vores

Tiden før man fik vaskemaskine og fikst dammenudertøj. Elise Nielsen er igang med strygningen og jeg er ved vaskebalden.

Vi bylder Eli Fischer-Jørgensen, som er midt i billedet. Jeg er ved at dekorere bende. Til højre sidder Eli Cold, bag bende står, med hånden på hendes skulder, Karen Vejlø. Bag bende i hvid bluse Helga Pedersen.

Vore fester var altid præget af sange og taler. Fra venstre: Eli Fischer-Jørgensen, Ruth Port, Emma Vestergaard. For bordenden står vicefors Elisabeth Hude, til højre i hvid kjole Helga Pedersen, foran hende Mary Fallsen, Kristine Ladefoged med cigaret og kasket, ved siden af hende sidder jeg selv og forrest til højre Kristen Halberg.

kammerat kunne modtages standsmæssigt. Og så holdt vi fest for hende.

Vores fester var altid præget af sange og taler. Ved afskedsfrokosten den 29. juni 1935 for Karen Vejle havde hun skrevet en sang på melodien til Midsommervisen og kaldt den »Kandidatens farvel til Kvinderegensen«.

Det sidste vers var meget flot og lød

Kammerater, I får

mit farvel, thi jeg går

som en landsknægt nu ud på de snoede veje.

Jeg vil prøve mit sværd,

om det bider, - og der

hvor jeg kommer mod aften, jeg reder mit leje.

Som himmelens frieste fugl vil jeg fare

- kommer rolige stunder, så sender jeg bare,

selvom lommen er læns,

til en dejlig Regens

tusind tanker tilbage med mindernes dejlige skare.

Da jeg blev færdig med mit studium, havde mine kammerater pyntet døren til brygger Jacobsens værelse, hvor jeg boede, med blomster og flag. Jeg fik en klump i halsen, da jeg så deres hilsen til mig.

BENTE HANSEN
En køn historie

ERINDRINGER FRA KVINDEBEVÆGELSEN

LINDHARDT OG RINGHOF

BENTE HANSEN

En køn historie

ERINDRINGER FRA KVINDEBEVÆGELSEN

LINDHARDT OG RINGHOF

Kvinderegensen, Frit Danmark og Moskvakongressen

Det vil være forkert at sige, at kvindepolitik var min største interesse gennem 1960'erne, men den indhentede mig altid, og jeg lagde rigtig mange kræfter i den. Gennem min bolig flyttede jeg i 1961 lige ind i den historiske kvindesag, for efter et par besværlige år på lejede værelser fik jeg et godt kollegieværelse på Kvinderegensen.

Jeg havde på det tidspunkt ingen anelse om, at Kvinderegensen var et storslået projekt, som vores Blåstrømpe-formødre havde skabt ved at indsamle midler og gaver fra private. Initiativtageren var en af de første kvindelige læger, Eline Møller, som i 1933 kunne se sit kollegieprojekt åbnet. Indtil da fandtes der kun kollegiepladser til mandlige studenter. Stedet tildelte værelser til ubemidlede og velbegavede studiner, og selvom mine karakterer ikke var specielt gode, så opfyldte jeg i hvert fald klart den første betingelse.

Den store taknemmelighed mod grundlæggerne af Kvinderegensen tror jeg ikke, jeg følte dengang, men så meget mere i dag. Dengang var de der bare i baggrunden, og nogle af dem kiggede på os fra fotografier, som hang på værelserne. Hvert værelse var opkaldt efter en af disse pragtfulde kvinder, som havde beredt vejen for os. På mit værelse hang Jutta Bojsen-Møller, som var en

Atomræd fra Holbæk 1962. Det er fra venstre mod højre: mig selv, Merete Ries og Toni Liversage. På kollegiet Kvinderegensen tilhørte vi det samme køkken oppe på kvisten, og billedet var sat ind i husets protokol med teksten: Sådan erhverver man en glorie.

pioner i både højskole- og kvindekredse, i valgretskampen og i Dansk Kvindesamfund.

I husets bog om *alumni*erne, beboerne, kunne vi se, hvem der havde boet der før os. Mange af dem fra 1930'erne havde drengeshår og gik med slips og jakke, og vi syntes, det vidnede ganske godt om betingelserne: Ville man være jurist, læge, zoolog eller andre usædvanlige ting på den tid, så gjaldt det om at skjule den kvindelige identitet. Vi smilede lidt af deres påklædning, og når nogle af os smuglede kæresten ind om natten, syntes vi nok, vi var lidt heldigere end vores forgængere. Siden har jeg dog læst, at stedet allerede fra starten var ganske liberalt i den henseende.

I stueetagen boede fru Hude (Elisabeth von der Hude) med sin siameserkat og sine mange bøger om guldalderens kvindelige forfattere. Litteratur og sprog var hendes fag, og hun var en af de

Fest på Kvinderegensen i begyndelsen af 1960'erne. En af husets beboere, til venstre, underholdes af Elisabeth von der Hude, som var vice-efor på kollegiet. Længst til højre sidder Eli Fischer-Jørgensen, professor i sprog og husets efor. Hun taler med den forhenværende efor, kvinde- og fredsaktivisten, Valfrid Munch-Petersen, som også var sprogforsker.

første egentlige kvindeforskere. Fru Hude havde, som husets vice-efor, en embedsbolig på kollegiet. Hun var en typisk kvindelig akademiker for sin tid, bortset fra at hun var langt mere utraditionelt klædt end de slipsebærende i albummet. Nærmest lidt spansk-eksotisk. Hun var frodig af statur, og hendes sorte hår var delt på midten og samlet i en knude i nakken som hos de kvinder, hun skrev om. Der var ingen moderlighed over hendes embedsførelse, og det var udmærket. Mit fag var, som hendes, litteraturhistorie, og vi havde derfor nok at snakke om, når jeg var til te i hendes stue, hvor katten og bøgerne fyldte det meste.

Det var i det hele taget en fornem række af kvindelige akademikere, der støttede op om stedet og tydeligt placerede Kvinderegensen i den tradition, der bestod af de højest uddannede kvinder.

Kvinderegensianersamfundet

Supplement til jubilæumsskriftet 1957.

Maj 1962.

I.

Indmeldelser.

Beck, Brita Waage, cand.mag., adjunkt v. Herning gymn. Haraldsgade 10, Herning.
Berg, Helga, cand.med., centralsygehuset, Randers.
Bliddal, Birthe, g. Gram, cand.mag., Stationsvej 106, Virum.
Brevdal, Lisbet, cand.mag., adjunkt v. Statens Kursus, Dianavej 17 F, Van.
Christiansen, Lise, f. Freisz, stud.mag., Brobergsgade 12, V.
Fischer-Hansen, Jonna, cand.jur., c/o M.Lind, Solsortvej 13, F.
Halleløv, Rie, cand.jur., Rothsgade 4 V, Ø.
Jacobsen, Anne-Marie (Trille), cand.mag., Bogense.
Jensen, Anna, cand.jur., Ostrup pr. Esrum.
Kindt, Gudrun, g. Neergaard Jessen, cand.mag., Skrave pr. Skodborg.
Kyst, Maren Inger, cand.med., læge, Kousted pr. Bjerregrav.
Lindhardt, Anne Marie, cand.med., læge, Roskildevænget 10, Roskilde.
Nielsen, Aase, cand.mag., Hertug Abelsvej 10, Kolding.
Nielsen, Gurli, cand.mag., Østre alle 34, Nykøbing F.
Nielsen, Inga Skaaning, g. Lind, cand.med., Moltkesvej, F.
Nilausen, Karin, g. Meinertz, cand.med., læge, 243 East 83, Street, New York 28, U.S.A.
Nissen, Gunhold, f. Pedersen, stud.mag., Langdraget 19, Van.
Olsen, Bodol, cand.mag., adjunktasp., Ydunsvej 34,
Skyum-Nielsen, Inger, f. Dubeck, cand.jur., sekretær, Frihedslystalle 29, Hvidovre.
Svendsen, Valborg, cand.med., Arnkilgade 34, Sønderborg.
Volsing, Hjørdis, cand.mag., Voldgade 41, Struer.

II

Udnævnelser, ægteskaber, adresseforandringer.

Adler-Nissen, Karengete, ekspeditionssekretær i handelsministeriet.
Alstrup, Ida, sekretær, Tagensvej 126, lejl. 209, N.
Ammundsen, Esther, medicinaldirektør.
Andersen, Johanne, res.kapellan, Offenbachsvej 26, SV.
Bennedsen, Anne, g. Kjær, Suomisvej I, V.
Bertelsen, Inger, adjunkt, Rosenvej 18, Nyborg.
Bjerrum, Vibeke, Torsvang I, Lyngby.
Boserup, Bodil Kathrine, mag.scient., Brøndbyøster torv 19, Hvidovre.
Brix, Ulla, læge, Ikast.
Brix, Vibeke, g. Tange, læge, Birkerød.
Bronø, Karen, g. Schwaner, Ærtemarken 117, Søborg.
Bundgaard, Elisabeth, cand., adjunkt, Jyllandsgade 10, Aars.
Christensen, Birthe, adjunkt, Højergaardsvej 15, Herlev.
Christensen, Ketzia, læge, Odense by- og amtssygehus.
Christiansen, Dorthe, Spangbergsvej 22, Thisted.
Daugbjerg, Jenny, adjunkt.
Davidsen, Karel Bülow, Firklovervej 16 A, NV.
Domela, Herdis, læge, Frederiksberg hospital.
Dresler, Ellen, Moltkesvej 7, Fredericia.
Ejskjær, Inger, Vangedevej 61 F, Gentofte.
Erichsen, Ingeborg, Svinget 8, Allerød.
Eriksen, Ellen Margit, g. Lynnerup Nielsen, overlæge v. mødrehjælpen i Aalborg,
Uldalsvej 34, N. Sundby.

Fischer-Jørgensen, Eli, Kongestien 45, Virum.
 Fischer-Jørgensen, Gerda, civilingeniør, Sanskesvej 7, Rungsted Kyst.
 Gedde, Aase, landsretssagfører.
 Hansen, Else Rønholt, Skibelundsvej 5 B, F.
 Hansen, Gerda Uch, Kirkebjergalle 34, Glostrup.
 Hansen, Maria Grandt, lektor.
 Hansen, Mona, vid.assistent, Fordresgaardsvvej 40, F.
 Harsberg, Inger, lektor.
 Heide-Jørgensen, Ingeborg, Blegdamsvej 6, N.
 Helms, Sara, Solvej 6 A, Horsens.
 Hermann, Inger Lise, cand.med., Østerbrogade 32.
 Hunderup-Jensen, Karen, Bundgårdsvej 33, Hasseriis, Aalborg.
 Højensgaard, Inger, Aalykkegade 29, Kolding.
 Jensen, Ellen Margrethe, bibliotekar, Stationsgade 16, Riisskov.
 Jexlev, Telma, Ericavej 8, Gentofte.
 Justesen, Grethe, I. reserveløge, Bramminge.
 Kirketerp-Møller, Hertha, mag.art., bibliotekar.
 Klein, Astrid, I. reserveløge, Dalsvej 75, Holstebro.
 Kring, Karen, lektor v. Falkonergårdens gymn.
 Larsen, Dorde, Hegnsvej 181, Nørum.
 Larsen, Else-Inge, lektor, Tagensvej 126, lejl. 618, N.
 Larsen, Ingeborg, g. Leth-Nissen.
 Larsen, Lillian Unmack, lektor, Sundet, Horsens.
 Lauritzen, Ruth, Skibhusvej 76, Odense.
 Lykke, Elisabeth, ass. overløge.
 Madsen, Ellen Olsen, ansat v. W.H.O.- Library.
 Milhøj, Birte, ekspeditionssekretar.
 Mogensen, Inge, adjunkt v. Virum statsskole, Rytsebækvej 6, Virum.
 Niclasen, Sama Dahl, Dr. Alexandrines hospital, Thorshavn, Færøerne.
 Nielsen, Else, overløge.
 Nielsen Ingrid, g. Dencker, læge, Vestergade 31, Nørre Sundby.
 Nygaard, Margarit, Kongevej 45, Ringkøbing.
 Olsen, Inge Birgit Thrane, g. Ottesen, Stargården, Gl. Nyby, Tåsinge.
 Olesen, Irene, Beringsvej 5, F.
 Otkjær, Erna, lektor.
 Pedersen, Karen Marie, Øresundshøj 27, Charlottenlund.
 Pedersen, Ketty, Vangedevej 154 A, Søborg.
 Pedersen, Signe Engberg, ekspeditionssekretar, Søborg torv 6, Søborg.
 Poulsen, Karen, kontorchef.
 Raahauge-Andersen, Ida, Strandgade 23, K.
 Rasmussen, Aase Høgsbro, Sct. Knuds gymn., Odense.
 Ring, Hedevig, Vestagervej 5, Hellerup.
 Schaffer, Grete, dr.med., Øgårdshøjen 4, Viborg.
 Simonsterg, Grethe, læge, Askgade 5, Jönköping, Sverige.
 Skovgaard-Petersen, Inge, cand.mag. Hendriksholms boulevard 61, Valby.
 Smidt, Ellen, fuldmægtig.
 Solem, Gudrun, Rude Vang 156, Holte.
 Sommer, Maria, adjunkt v. Gladsaxe gymn.
 Strøby, Dagny, lektor i 26. lærningsklasse.
 Svane, Svanhildur, Borgerdiget 68 A, Herlev.
 Sørensen, Bodil, adjunkt v. Niels Steensens gymn. Rudolf Bergsgade 45, Ø.
 Thomaen, Else Dalhoff, Sylows alle 19, F.
 Tonsgaard, Esther, Møllergården, Bloustrød.
 Ulrich, Ruth, lektor.
 Vestergaard, Emma, Svejgårdsvej 18, Hellerup.
 Waarst, Annelise, cand.med., I. reserveløge, "Selund", Skanderborg.
 Wille, Karen Margrethe Foss, St. Pauls plads 7, Aarhus.

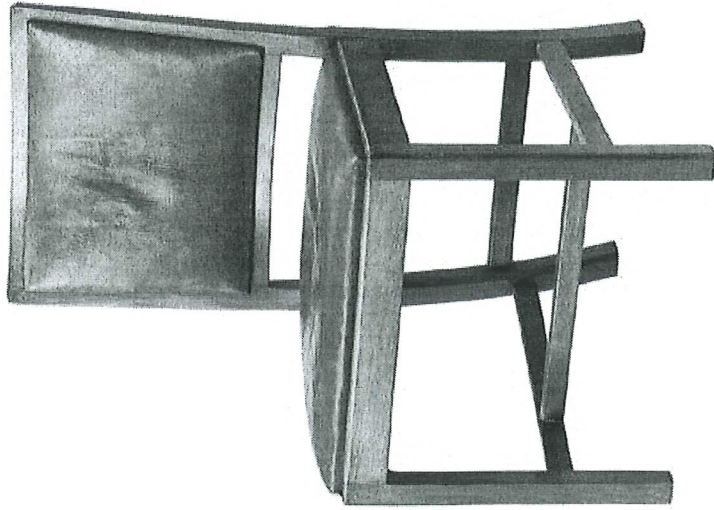
III.

Dode.

Rigmor Berg, f. Høher.
 Nelly Jørgensen.

**the
danish
chair**

an
international
affair

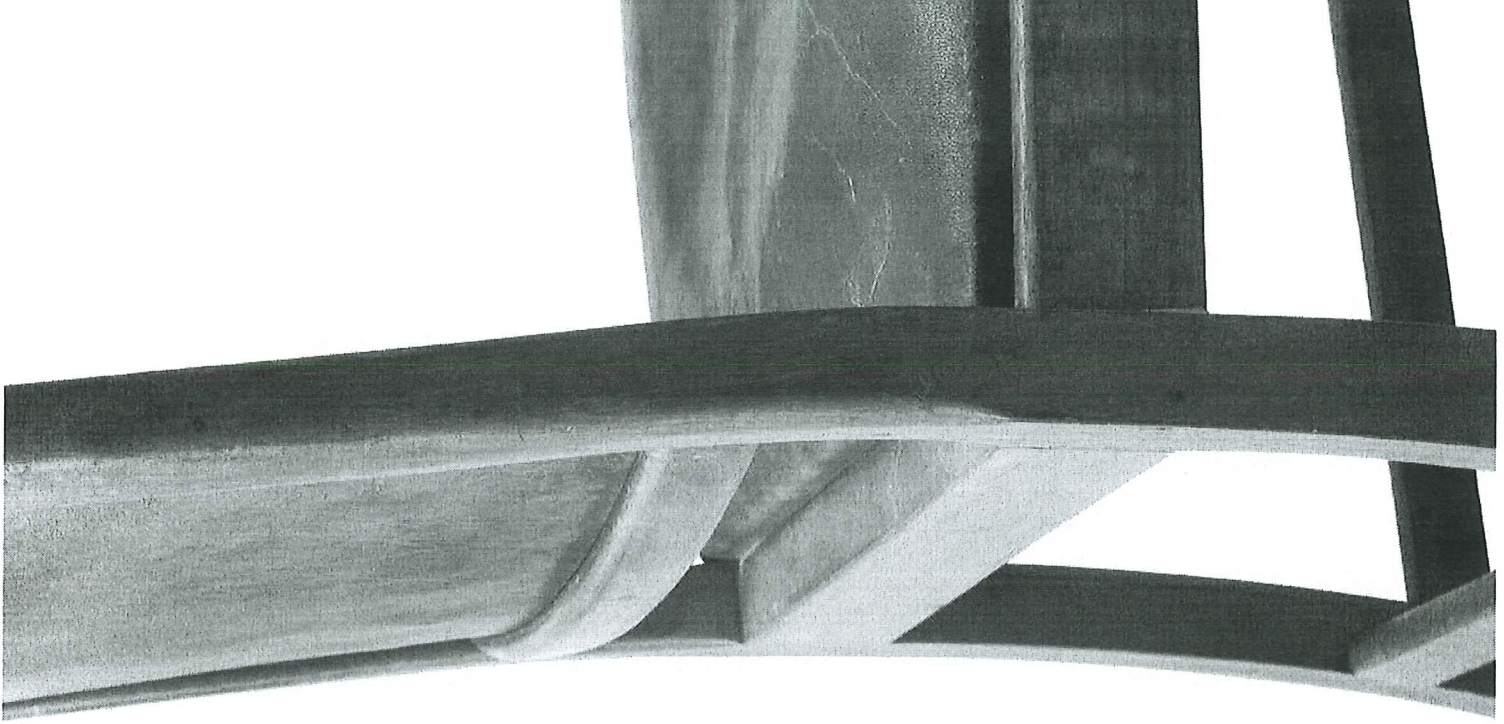

Rigmor Andersen
1903-1995

år: 1931
materiale: Mahogni, læder
producent: Rud. Rasmussens
Snedkerier
45/1999

Stol til Kvinderegensen

Det første universitetskollegium for kvinder blev opført på Amager Boulevard i 1932. Da huset skulle indrettes, henvendte man sig til møbelprofessoren Kaare Klint for at høre, om han kunne pege på en dygtig kvindelig møbelarkitekt. Det blev en af Klints første studerende og nære medarbejdere, Rigmor Andersen, der tegnede alle møblerne til Kvinderegensen. Stolen til festsalen i Kvinderegensen er Rigmor Andersens fortolkning af Kaare Klints stol til Designmuseum Danmark (se side 182). Den er forenklet lidt, gjort lidt mindre og har også et lettere udtryk. Stolen holder stadig til festerne i kollegiet, hvor der i dag også bor mænd.

Universitetskollegiet Kvinderegensens
festsal | 1930'erne med møbler tegnet
af Rigmor Andersen (se side 188).

Elisabeth Hude og Annelise Rosenfalck ved Elisabeth Hudes 70-års fødselsdag. Kvindebistorsk Arkiv, Statsbiblioteket.